

חלק א'

רשויות ממלכתיות

משרד ראש הממשלה

רח' קפלן 3, ירושלים 91919

טלפון: 02-6705555

www.pmo.gov.il

הרשות לקידום מעמד האישה

רח' קפלן 17, תל אביב 64734
 טלפון : 03-6961392
 רח' קפלן 3, ירושלים 91919
 טלפון: 02-6707131
women@pmo.gov.il

הרשות לקידום מעמד האישה הוקמה על פי חוק בשנת 1998, במטרה לקדם את השוויון בין המינים בישראל, להביא לתיאום בין הגופים המטפלים במעמד האישה בישראל, לקדם את החינוך, החקיקה והאכיפה בתחומים אלה, לקדם פעילות למניעת אלימות נגד נשים, להעמיד לרשות הממשלה את הכלים והמידע הנדרשים להשגת המטרות האמורות, ולשמש כרשות מרכזית שתפעל ליישום עקרונות אלה.

החוק מטיל על הרשות לבצע, בין היתר, את התפקידים הבאים:

- גיבוש וקידום מדיניות של שוויון בין המינים.
- מעקב שוטף אחר יישומם של החוקים העוסקים בשוויון בין המינים, ויעוץ למשרדי הממשלה בנושא אכיפתם.
- ייזום חוקים שנועדו לקדם את מעמדה של האישה בישראל.
- העמקת מודעות ציבורית ושימת דגש על צימצום הפערים בין הזכויות המוקנות לנשים לבין מימושן.
- מעקב אחר מילוי המלצותיו של מבקר המדינה.
- ריכוז מידע ונתונים, ייזום מחקרים וסקרים בנושאים הקשורים למעמד האישה.
- ייזום, תכנון והקמה של מסגרות פעולה ושירותים בתחומים העוסקים בקידום מעמדה של האישה.
- קיום קשרים עם גופים בינלאומיים וגופים מקבילים במדינות אחרות, הפועלים בנושאי מעמד האישה.

אחד היעדים העיקריים של הרשות הוא יישום החקיקה בארבעה תחומים מרכזיים: ייצוג הולם; מניעת הטרדה מינית; מניעת אלימות נגד נשים; פעילותן של היועצות ברשויות המקומיות.

החקיקה המתייחסת ל**ייצוג הולם** לנשים בגופים ציבוריים לא קבעה איזה שיעור ייחשב לייצוג הולם. ייצוגן של הנשים במוקדי קבלת החלטות בכנסת, בממשלה, בשלטון המקומי ובגופים ציבוריים שונים, נע סביב 10% בלבד, בעוד שבאוכלוסייה הנשים מהוות 51%, ולפיכך מדובר בהון אנושי איכותי שאינו ממצה את הפוטנציאל הגלום בו. השוואה מול מדינות אחרות מלמדת כי במדינה שבה נקבע שיעור מחייב לייצוג נשים, יחד עם תקופת-זמן המחייבת את יישומו, הושגו היעדים שנקבעו. לאור המצב בישראל ובהסתמך על ניסיון שהצטבר במדינות מתקדמות, הובילה הרשות יוזמה שבעקבותיה התקבלה במרץ 2007 החלטת ממשלה תקדימית בישראל, לפיה מוטל על השרים למנות דירקטורים מבני המין שאינו מיוצג באופן הולם (דהיינו **נשים**) לדירקטוריונים של חברות ממשלתיות, עד להשגת ייצוג של 50%, ועד תום שנתיים מיום קבלת ההחלטה. בכך נקבעו לראשונה שיעור מדוייק והגדרה מדוייקת לביטוי "ייצוג הולם" ונקבעה בקרה על אכיפת החובה. תכליתו והוראותיו של החוק **למניעת הטרדה מינית**, התשנ"ח-1998, נמצאות בגדר תחומי פעולתה של הרשות, ותופעת הטרדה המינית הציבה בפני הרשות שליחות חברתית ומוסרית עליונה בחשיבותה. המעסיק הגדול ביותר במשק הוא השלטון המקומי, ולאור זאת החלה הרשות לפעול להסדרת מנגנון אשר באמצעותו

יתאפשר לרשויות המקומיות למלא את הוראות החוק. כמו-כן, הרשות מפיצה את התקנון למניעת הטרדה מינית, מרכזת מאגר מרצים בנושא זה, ושוקדת על יצירת קשר עם מעסיקים במגזרים השונים, מאחר שחוק זה חל על כלל המעסיקים, מקומות העבודה, מסגרות הלימודים וכוחות הביטחון, בעוד שהחוקים בדבר ייצוג הולם חלים על גופים ציבוריים בלבד.

המאבק באלימות נגד נשים הוא נושא כאוב שמחייב פעילות נמרצת, הכוללת הסברה, גיוס משאבים, איסוף נתונים, גיבוש תוכניות אופרטיביות, ביצוע ומעקב רציפים. בכל שנה, לקראת היום הבינלאומי לציון המאבק באלימות נגד נשים, החל ב-25 בנובמבר, מקיימת הרשות פעילות נרחבת בקרב הציבור. קמפיין ההסברה האחרון (בנובמבר 2006) התמקד באלימות רגשית, זו שאינה מותרת סימנים חיצוניים. בעקבות הקמפיין עלה שיעור הפניות אל קווי-החירום ב-300% לעומת התקופה המקבילה בשנה קודמת, ולנוכח היעדר האפשרות לתת מענה מידי לכל הפונות, נקטה הרשות ביוזמות לבחינת האפשרות של הגדלת תקציבים, וכן בקידום חקיקה המחייבת גברים אלימים לעבור טיפול.

בינואר 2007 הכריז ראש-הממשלה על הקצאת תקציבים יעודיים לטיפול בנפגעות **תקיפה מינית**, ולהוצאת נשים **ממעגל הזנות**. ליישום הפרוייקטים הוקמה ועדה בינמשרדית אותה מרכזת מנהלת-הרשות. התוכנית שגיבשה הוועדה, כוללת בין היתר, הקמת 3 מרכזים רב-תחומיים אזוריים לטיפול בנפגעות תקיפה מינית. המרכזים יוקמו בשנה הקרובה בירושלים, בבאר-שבע ובנצרת. התוכנית כוללת גם שידרוג של 3 מרכזים קיימים, הכשרות כוח-אדם, ופתיחת מסגרת ייחודית לנפגעות תקיפה מינית (חלופה אישפוזית). תוכניות העבודה לטיפול בהוצאת נשים ממעגל הזנות אושרו גם הן, וכוללות הפעלתם של מקלט-טיפולי, מרפאות ניידות, דירות-חירום, מרכזי-יום לשיקום נפשי ותעסוקתי, קווי-חירום ועוד.

זרועות הביצוע של הרשות לקידום מעמד האישה הן, בין היתר, **היועצות למעמד האישה ברשויות המקומיות**, שבהתאם לחוק הרשויות המקומיות, מוטל על כול ראש רשות למנותן. בחלוף 7 שנים מעת הטלת החובה (בשנת 2000), נותרו עדיין כ-15% מתוך כלל 253 הרשויות שבהן טרם מונתה היועצת. הרשות פועלת ליישום החוק במסגרת עבודת מטה של הכשרות בקורס ייחודי למילוי תפקיד-היועצת, עורכת ימי-עיון וכנסים ליועצות, כדי לעדכן בתחום החקיקה, כדי להנחותן אודות הפעילות, מציינת אותן בחומרי הסברה עבור כלל האוכלוסייה, ועומדת עימן בקשר מקצועי, שכן חובתה של היועצת, בין היתר, להעביר דיווחי-פעילות אל הרשות לקידום מעמד האישה. כמו-כן פועלת הרשות, בשיתוף עם חברת הכנסת נאדיה חילו, לתיקון החוק, במטרה להקנות ליועצות סמכויות ממוקדות וכלים ליישום היעדים.

בנושא **נשים בעולם העבודה**, מראים הנתונים, בין היתר, כי ההכנסה לשעת עבודה של אישה שכירה היא 84% מההכנסה לשעה של גבר שכיר. נשים בישראל, כמו בכל העולם, עומדות בפני הקושי לשלב הורות ועבודה. אך שחוקי העבודה מאפשרים לשני בני הזוג למצות זכויות הוריות, עדיין לא נוטים הגברים לממש זכויות אלה, והנשים ממשיכות למלא את התפקיד. הרשות מקיימת קשר הדוק עם ועדת השרים לחקיקה, ומעבירה חוות-דעת מקצועיות על אודות הצעות החוק הנדונות בוועדה. כן משתתפת הרשות בדיוני-חקיקה בנושא זה במסגרת ועדות הכנסת, במטרה לקדם תנאי עבודה המקלים על התא המשפחתי, וזאת מתוך גישה חדשנית, לפיה בני הזוג נוטלים חלק פעיל ושוויוני בגידול הילדים.

תופעת **הסחר בנשים** בפרט ובבני אדם בכלל, היא תופעה חדשה יחסית, וחמורה ביותר. הנשים קורבנות-הסחר מובאות מארצות מצוקה, תוך פיתוי, ניצול תמימותן, הבטחות שווא והונאה. לצורך המאבק בתופעה, הוקמה ועדה בינמשרדית שבה שותפים גם ארגונים ועמותות. משרד המשפטים מרכז את עבודת המטה, והרשות לקידום מעמד האישה שותפה בהובלה של פעולות הסברה רחבות על הסחר בנשים, במסגרת צה"ל, מערכת החינוך, משרדי ממשלה, והרשויות-המקומיות.

בין הייעדים המרכזיים של הרשות נמצאת החובה להעמיד לרשות הציבור מידע ונתונים על אודות מעמד האישה, זכויות הנשים ודרכי מימושן. הרשות מפיצה חומרי הסברה במידעונים, בכרזות, תקנונים וחברות. מקורות המידע מתעדכנים מעת לעת, ובמסגרת זו עורכת הרשות סקרים ואיסוף נתונים, ונערכת להקמתו של **מרכז מידע** לתועלת הציבור. כחלק ממרכז המידע יופעל גם **אתר אינטרנט** של הרשות.

בתחום המיגזר הלא-יהודי מטפלת הרשות בקידום נשים בדואיות, דרוזיות, ערביות וצ'רקסיות, בין היתר באמצעות קורסים, סדנאות, ימי-עיון, סיורים, ביצוע סקרים, הפצת פרסומים, סיוע בשילובן בשוק-העבודה ועוד. בקיץ 2007 מטפלת הרשות בחלוקת **מילגות** לסטודנטיות ממיגזר המיעוטים, בהתאם להחלטת ממשלה שהועידה תקציבים מיוחדים לעידוד השכלה והכשרה מקצועית לאוכלוסייה זו.

הרשות היא הגוף הרשמי המייצג את מדינת ישראל ככול הכנסים הבינלאומיים בנושא מעמד האישה, וכן מופקד על הכנת דוחות תקופתיים למוסדות האו"ם.

הרשות הלאומית למלחמה בסמים ובאלכוהול

כנפי נשרים 7, גבעת שאול ירושלים 95464 טלפון: 02-5675911
קו חם 24 שעות ביממה 1-700-500-508
www.antidrugs.gov.il

הרשות הלאומית למלחמה בסמים ובאלכוהול הוקמה בדצמבר 1988. היא תאגיד הפועל מכוח "חוק הרשות למלחמה בסמים התשמ"ח-1988". השר הממונה על הרשות ועל ביצוע חוק הרשות הוא ראש הממשלה. בחוק זה מוגדרים תפקידיה של הרשות הלאומית למלחמה בסמים: הובלת המלחמה בנגע הסמים, תיאום פעילותם של משרדי הממשלה שבאחריותם התחומים השונים של המאבק בסמים, והענקת סיוע כספי לעמותות ולגופים הנלחמים בסמים.

כרבע מהנרקומנים בישראל הם נשים, דהיינו כ-4,000 נשים. עם השנים התברר, כי יש קושי אמיתי בטיפול ובשיקום במסגרות מעורבות של נשים עם גברים.

הרשות הלאומית למלחמה בסמים ובאלכוהול הקימה כמה מסגרות/פרוייקטים ייחודיים ובלעדיים לנשים:

- "מבט" - בית טיפולי לנשים מכורות, הממוקם בחיפה, והמטפל בו זמנית בכ-18 נשים.
- יחידה לאימהות נרקומניות בקהילה הטיפולית "בית אור אביבה" - הנשים שוהות בקהילה ביחד עם ילדיהן. הילדים מקבלים את כל הדרוש להם, כולל לימודי חוץ וכיוצא באלה.
- "נשים בשני" - פרויקט מיוחד לנשים נרקומניות, העוסקות בזנות לפרנסתן. הנשים מגיעות מדי יום שני למרכז הרשות במיתחם לוינסקי, הסמוך לתחנה המרכזית הישנה, ושם הן מקבלות תמיכה, וחלקן אף ממשיכות לטיפול.
- קבוצות טיפול מיוחדות לנשים זרות העובדות בזנות והשוהות בארץ ללא רישיון וללא מסמכים מתאימים.
- במקביל נקלטות נשים לטיפול במסגרות המעורבות.

נציבות שירות המדינה

טלפון: 02-6705111
www.civil-service.gov.il

האגף לקידום ולשילוב נשים בשירות המדינה מופקד על גיבוש עבודת המטה ועל תוכנית העבודה לגבי ייצוג הולם של נשים בתפקידי ניהול. בין תפקידי האגף ניתן למנות איסוף מידע, פרסום נתונים, כתיבת דוחות וקידום פעילויות להטמעת נושא השוויון – תוך טיפוח תקשורת, סולידריות והעצמה נשית בקרב עובדות המדינה. כמו כן פועל האגף לקידום הליכי חקיקה רלוונטיים, מייצג את שירות המדינה בוועדות הכנסת השונות ומופקד על הקשר עם אירגוני הנשים, האקדמיה והכנסת. האגף מופקד גם על יישום החוק למניעת הטרדה מינית בשירות המדינה. במסגרת זו האגף מטפל בהנחיה, במעקב ובתיאום בין גורמי הנציבות השונים, ומספק עזרה, ליווי וייעוץ למתלוננות. האגף פועל להכנת מערכי הדרכה, הפצת חומר ומתן הסברה בנושאי שוויון הזדמנויות בעבודה, הטרדה מינית והתנכלות. האגף מטפל בתלונות של עובדות על הטרדה מינית, התנכלות, אפליה, קיפוח ופגיעה בתנאי עבודתן. תלונות אלה ניתן להפנות ישירות אל האגף, או באמצעות הממונות על מעמד האישה. האגף אחראי להנחיה, לפיקוח ולבקרה על פעילותן של כ-70 הממונות על מעמד האישה שבמשרדי הממשלה וביחידות הסמך. ממונות אלה פועלות לקידום נשים ומשמשות כאחראיות מטעם החוק למניעת הטרדה מינית במקום עבודתן. לאחרונה טיפל האגף בעדכון התקבול לפי החוק למניעת הטרדה מינית, ובהתאמת התקבול למבנה אגפי המשמעת, לחוק זכויות נפגעי עבירה, לפסיקה ולסדרי העבודה מול עובדי חוץ, עובדי הסכם ועובדי מערכת הביטחון. האגף נמנה עם יוזמי הענקת "אות המעסיק המתקדם" למשרד המצטיין ביישום מדיניות מכוונת ומתמשכת לשילוב נשים. בשנה הקרובה מתכנן האגף להמשיך בפעילויותיו השוטפות, לדאוג לייצוג הולם, למנוע אפליה, והוא מתכוון גם להמשיך ולפעול בכעייט ההטרדות המיניות. בכוונתו של האגף לשים דגש על פעילויות הסברה והדרכה בעניינים שונים, ולפעול להנעת תהליכים שיקלו על נשים להתקדם בדרכן למשרות בכירות.

ייצוג הולם לנשים בשירות המדינה: חוק שיווי זכויות האישה, התשי"א-1951 קובע כי בכל גוף ציבורי - רשויות המדינה, רשויות מקומיות, חברה עירונית, גופים שהוקמו בחוק וחברות ממשלתיות - יינתן ייצוג הולם לנשים בכל הדרגים. על פי החוק מותרת העדפה מתקנת לפיה נשים יקבלו העדפה לצורך תיקון הפליה קודמת. חוק שירות המדינה (מינויים), התשי"ט-1959 מחייב את המדינה במתן ייצוג הולם לנשים בקרב עובדים בשירות המדינה. בין השאר נדרשים משרדי הממשלה לעודד ייצוג הולם לנשים, ולייעד משרות לנשים לצורך תיקון הפלייתן.

הממונות על מעמד האישה במשרדי הממשלה: הממונות על מעמד האישה במשרדי הממשלה מטפלות במעמד הנשים העובדות במשרדים אלה. בין השאר מדובר בתנאי העבודה הייחודיים של הנשים בשירות המדינה, וכן באיתור, בזיהוי ובטיפול במקרים של הטרדה מינית ואפליה על רקע מיני, ובמתן עזרה, ייעוץ וליווי למתלוננת. הממונות מפיצות חומרי הסברה על שוויון הזדמנויות בעבודה, על אלימות כלפי נשים ועל מניעת הטרדה מינית. הן מסייעות לנשים להכיר את זכויותיהן, לפתח סולידריות והעצמה נשית, לחזק את מקומן בהיררכיה האירגונית, להכיר בחשיבות ספורט הנשים ובכול הקשור בבריאות האישה.

משרד האוצר

רשות החברות הממשלתיות

רחוב קפלן 3, ירושלים, 91919
טלפון: 02-6707150
www.gca.gov.il

ייצוג הולם לנשים בחברות ממשלתיות: חוק החברות הממשלתיות התשל"ה-1975 קובע חובה של ייצוג הולם לנשים בדירקטוריונים של חברות ממשלתיות. בית המשפט העליון קבע שיש לפרש "ייצוג הולם" כייצוג של 50%, וכך הינחה היועץ המשפטי לממשלה את השרים, בהיותם הממנים את הדירקטורים. חיזוק נוסף למדיניות הרצויה היא החלטת הממשלה מ-11 במרץ 2007 לפיה בעת מינוי דירקטורים לחברות ממשלתיות על השרים למנות דירקטורים מבני המין שאינו מיוצג באופן הולם, וזאת עד להשגת ייצוג בשיעור של 50%. הממשלה קבעה כי הוועדה לבדיקת מינויים על פי חוק החברות הממשלתיות תדווח בכל רבעון לרשות לקידום מעמד האישה אודות המינויים החדשים לדירקטוריונים בחברות הממשלתיות על פי פילוח מגדרי.

הגשת מועמדות לדירקטוריון חברה ממשלתית: יכולה להציע את מועמדותה לתפקיד חברת דירקטוריון של חברה ממשלתית מי שהיא בעלת תואר אקדמי מאוניברסיטה מוכרת ועומדת בקריטריונים המפורטים בסעיף 16 א' לחוק החברות הממשלתיות.

הרשות לניירות ערך

ייצוג הולם לנשים בחברות ציבוריות: חוק החברות, התשנ"ט - 1999 קובע כי לגבי חברה הנסחרת בבורסה, בעת מינוי דירקטור חיצוני תמונה אישה אם כל שאר הדירקטורים הם גברים.

מכרזי המדינה

עידוד נשים בעסקים: במטרה לעודד נשים בעסקים, נקבע בחוק חובת המכרזים כי אם אישה מחזיקה בשליטה בעסק (לבד או עם נשים אחרות, שליטה של למעלה מ-50%), ואם במהלך מכרז קיבלה הצעת-העסק-שבשליטת-אישה את התוצאה המשוקללת הגבוהה ביותר והזהה להצעה של עסק שאינו בשליטת אישה, תיבחר ההצעה של העסק שבשליטת אישה כזוכה במכרז. השר המופקד על חוק חובת המכרזים הוא שר האוצר.

ראי גם:

ייצוג הולם לנשים בשירות המדינה (עמוד 18)

ייצוג הולם לנשים בשלטון המקומי (עמוד 43)

המשרד לביטחון פנים

התנופה 7 ירושלים 93420,
טלפון: דרך תחנות המשטרה ברחבי הארץ
www.police.gov.il

מדור נפגעי עבירות בחטיבת החקירות באגף לחקירות ולמודיעין

מדור נפגעי עבירות במשטרת-ישראל מגבש את מדיניות הטיפול המשטרתי בנפגעי עבירות פליליות ובעבירות אלימות בין בני זוג, במיקוד על הערכת מסוכנות, עבירות מין, חקירת אנשים עם מוגבלויות וקשר עם גורמי קהילה. המדור מארגן השתלמויות מיוחדות בנושאים אלה, מייצג את המשטרה בוועדות הבין משרדיות, בוועדות הכנסת וברשות למעמד האישה, ומלווה הליכי חקירה.
בין הפרוייקטים המתבצעים במדור:

- **ליווי קורבנות** - מתן מידע, קשר עם גורמי טיפול, סיוע ותמיכה מידיים לנפגעי עבירות אלימות במשפחה, עבירות-מין, עבירות-רכוש, אלימות ולאנשים עם מוגבלות. הפעילות מתבצעת בשיתוף מתנדבים, המרכזים למניעת אלימות במשפחה, מרכזי הסיוע לנפגעי תקיפה מינית וארגון "בזכות".
- **צוות היגוי בנושא צדק מאחה בהליך הפלילי לבנירים** - בוחן את הטמעת מודל הצדק המאחה (צרכי נפגעי העבירה, הקהילה, ושיקום העבריין) במשטרה.
- **כלי להערכת מסוכנות** - כלי ממוחשב שקולט מידע ממקורות שונים ומייצר מדד על מסוכנות חשוד באלימות בין בני זוג. מיושם כטופס משטרתי אחיד בכל תחנות המשטרה.
- **עובדים סוציאליים בתחנות המשטרה** - בעת הגשת תלונה על אלימות בין בני זוג מקיים העו"ס שיחה טיפולית ראשונית לאבחון הבעיה וליצירת מוטיבציה להמשך טיפול.
- **לחצני מצוקה לנשים בסיכון** - מותקנים בבתיים של נשים שבית משפט הוציא צו הגנה לגביהן. עד כה פעל פיילוט בנושא, וכעת נבחנת הרחבתו.
- **העברת מידע בין המשטרה לצה"ל** - למנוע מנשק צה"ל לשמש למטרות אלימות במשפחה.
- **מאגרי עברייני מין** - מאפשר לאתר עברייני מין על פי מאפייני פעולתם.

היחידה לפיקוח על עברייני מין

ת"ד 81 רמלה 72100
טלפון: 08-9776390

יחידת הפיקוח הוקמה בשירות בתי הסוהר על פי חוק הגנה על הציבור מפני עברייני מין, התשס"ו-2006. היחידה החלה לפעול ב-1.10.2006 עם כניסתו של החוק לתוקף. מטרתו של החוק להגן על הציבור מפני ביצוע עבירות מין חוזרות מידי עברייני-מין שאובחנו כבעלי מסוכנות מינית גבוהה עד בינונית, וזאת בהעמדתם תחת פיקוח ומגבלות. היחידה פועלת באמצעות קציני פיקוח שהוכשרו והוסמכו לביצוע המשימה בכול רחבי הארץ על-ידי מעקב סמוי וגלוי אחר עברייני המין ועל-ידי פיקוח על יישום ההגבלות שנקבעו על-ידי בית המשפט.

משרד הבינוי והשיכון

ת"ד 18110, ירושלים 91180 טלפון: 02-5847211

מחלקת פניות הציבור - 02-5847551

משיבון להשארת הודעות 02-5847549

אגף האיכלוס

08-9399111	מחוז מרכז - דרום	02-6291100	מחוז ירושלים
03-9311534	חברת חל"ד	02-5016200	חברת פרוזות
03-5159412	חברת חלמיש	04-8630700	מחוז חיפה
04-6088245	מחוז הגליל	04-8672504	חברת שקמונה
08-6263617	מחוז הדרום	03-7632806	מחוז מרכז - שרון
		03-7632823	מחוז מרכז - גוש דן

אגף איכלוס ומחלקות האיכלוס במחוזות משרד השיכון מטפלים בהענקת סיוע לרכישת דירה, לבנייה עצמית או לשכירת דירה. השרות ניתן באמצעות הבנקים למשכנתאות, החברות הממשלתיות המאכלסות - עמידר ועמיגור - והחברות העירוניות-ממשלתיות לאכלוס - שקמונה (חיפה), חלמיש (תל-אביב), פרוזות (ירושלים) וחל"ד (פתח תקוה). משרד השיכון בודק ומאמת את הזכאות לסיוע ומעניק תעודת זכאות, שמאפשרת לקבל את המענקים או ההלוואות באמצעות הבנק המטפל. ערעור על החלטת המשרד אפשר להגיש לוועדת האיכלוס העליונה במשרד השיכון ולוועדה הציבורית לערעורים.

בין תוכניות האגף:

- תוכנית "ותיקים" - סיוע בשכר דירה או בהלוואה לרכישת דירה למשפחות חד-הוריות. הסיוע ניתן בתנאים מועדפים והפרטים המדויקים נקבעים בהתאם למצבה של המשפחה ולמקום המגורים המבוקש.
- תוכנית "10+" - משפחות חד-הוריות שמאז שינוי המצב האישי שלהם (התאלמות, גירושים), עברו לפחות 10 שנים, או רווקות שגיל הילד הקטן הינו לפחות 10 שנים, זכאיות לתוספת לרכישת דירה.
- תוכנית "עולים" - סיוע מוגבר בשכר דירה או בהלוואה לרכישת דירה למשפחות עולים חד-הוריות. הסכומים המדויקים מבוססים על מצב המשפחה. קיימת אפשרות לממש זכאויות של מספר בני משפחה לשם רכישה או בנייה של בית אחד.
- סיוע לנשים נפגעות אלימות - אגף האיכלוס במשרד השיכון מסייע בהשתתפות בתשלום שכר דירה לנשים נפגעות אלימות, כך שיוכלו לשכור דירה ולהתארגן לחיים עצמאיים. זכאית לקבל סיוע זה אישה ששהתה במקלט לקורבנות אלימות, אישה שסובלת מאלימות בביתה או אישה שהוצא לבקשתה צו הגנה אך נשקפת בכל זאת סכנה לחייה.

משרד הבריאות

רח' בן טבאי 2 ירושלים 93591
טלפון: 02-6705705
www.health.gov.il

התחנות לבריאות המשפחה (טיפת חלב)

התחנות לבריאות המשפחה מעניקות שירותי רפואה מונעת:

- לנערה ולאשה: הדרכה בתחומי התנהגות המשפיעים על הבריאות, התייחסות מיוחדת לתחום הרגשי ולאלימות כלפי נשים, הדרכה בנושאי תכנון משפחה, הכנה לקראת היריון בריא ומניעת מחלות מדבקות המשפיעות על ההיריון.
- לנשים הרות: מעקב אחר התפתחות ההיריון על ידי אחות ורופא, מידע על סוגי הבדיקות הדרושות בהיריון, ייעוץ לאיתור מחלות תורשתיות וגנטיות, כולל הפניה לייעוץ גנטי במידת הצורך, הדרכה לנטיילת תוספי מזון, ייעוץ והדרכה לשיפור אורחות חיים להיריון בריא: מניעת עישון, תזונה נכונה, טיפול בשיניים, פעילות גופנית, התמודדות עם לחץ והתמודדות עם שינויים רגשיים.
- לתינוקות ולפעוטות: ביקור בית לתינוק החדש במידת הצורך, הדרכה וייעוץ להנקה מוצלחת, בדיקה תקופתית לגילוי ליקויים, בדיקות ראייה, שמיעה ותקשורת, מתן חיסונים על פי תוכנית החיסונים של משרד הבריאות, ייעוץ והכוונה למסגרות אבחוניות וטיפוליות במידת הצורך, פינות העשרה ומרכז פעילויות לגיל הרך – הנחיה לגירוי ולפיתוח חשיבה באמצעות משחקים.
- להורים – הדרכה וסדנאות: קורס הכנה לקראת לידה והורות, מזוגיות להורות, הורות נכונה – קשר הורים וילד, החייאה ועזרה ראשונה לתינוק, סדנאות בנושאים הקשורים לטיפול בילדים, בטיחות ומניעת תאונות בבית ובחצר, תזונה נכונה, קידום ההתפתחות הגופנית, החברתית והרגשית של הילד, שירות מידע והכוונה למשפחות שיש להן ילדים בעלי צרכים מיוחדים, הכוונה למציאת מעון, הכוונה לקראת יציאה לעבודה ועוד.
- פעילות לקידום בריאות של נשים: קבוצת הליכה לנשים במיגזרים השונים, תזונה ופעילות גופנית, קבוצה לנשים חד הוריות, חומרי הסברה לנשים בנושאים שונים, כגון בריאות הלב של נשים ועוד.

השירות בטיפת חלב ניתן לכלל האוכלוסייה, אינו מותנה בהשתייכות לקופת חולים, והוא מוענק תמורת תשלום אגרה במחיר סביר. מידע על מיקום התחנות ניתן לקבל בלשכות הבריאות המחוזיות והנפתיות ובאמצעות אתר האינטרנט של משרד הבריאות.

איתור וטיפול במחלות המועברות ביחסי מין

תל-אביב: מרכז רפואי לוינסקי, רח' לוינסקי 108 תל אביב 66990

טלפון: 03-5373738

חיפה: הפרטים 15 חיפה 35055

טלפון: 04-8619719

משרד הבריאות מפעיל מרפאות ייעודיות לטיפול במחלות המועברות ביחסי מין. מרפאות אלה משרתות את כלל האוכלוסיה, ובעיקר אוכלוסיות המוגדרות בסיכון: ספקי שירותי מין, לקוחות ואנשים המקיימים יחסי מין מזדמנים ללא נקיטת האמצעים הדרושים למניעת הידבקות במחלות מין. במרפאה ניתנים שירותי הסברה, איתור וטיפול.

ועדות להפסקת היריון

השירות ניתן על פי חוק במרכזים רפואיים שאושרו על ידי משרד הבריאות. הפסקת היריון מותרת בישראל, על פי חוק שנתקבל בכנסת בשנת 1977, במקרים אלה:

1. גיל האישה הוא פחות מ-18 או מעל 40.
2. ההיריון נגרם כתוצאה מיחסים אסורים על פי החוק הפלילי, או מיחסי גילוי עריות, או שלא מנישואין.
3. הילד עלול להיות בעל מום גופני או נפשי.
4. המשך ההיריון עלול לסכן את חיי האישה או לגרום לה נזק גופני או נפשי.

לצורך ביצוע ההפלה יש צורך באישור של הוועדה להפסקת היריון, והטיפול מתבצע במוסדות רפואיים שאושרו לשם כך על ידי משרד הבריאות. נערות בנות פחות מ-18 אינן נדרשות להציג אישור ההורים לביצוע ההפלה. הפנייה נעשית על ידי האישה עצמה ישירות לוועדה להפסקת היריון בבתי החולים האלה:

מרכז רפואי רמב"ם - חיפה

מרכז רפואי בילינסון - פתח תקוה

מרכז רפואי ע"ש שיבא - תל השומר

מרכז רפואי ע"ש סוראסקי - איכילוב תל אביב

מרכז רפואי הדסה עין כרם, הדסה הר הצופים - ירושלים

מרכז רפואי סורוקה - באר שבע

באתר משרד הבריאות, במדור השירות הארצי לעבודה סוציאלית, ניתן לקבל מידע נוסף רב על הנושא וכן מידע על תכנון משפחתי ועל ייעוץ גנטי.

מרכזים לטיפול אקוטי (מייד) בנפגעות תקיפה מינית

מרכז לנפגעות תקיפה מינית, המרכז הרפואי פוריה, טבריה

טלפון: 04-6652481

המרכז לטיפול בנפגעות תקיפה מינית, בי"ח וולפסון, חולון. שירות סוציאלי

טלפון: 03-5028454/6/5, אח"צ (מרכזיה) 03-5028211

מרכז לטיפול אקוטי בנפגעות תקיפה מינית, בי"ח בני ציון חיפה שירות סוציאלי

טלפון: 04-8359300

מרכז רב תחומי לטיפול בנפגעות תקיפה מינית ראשון-לציון טלפון 03-9689804

ניתן לפנות בעניין תקיפה מינית לכול בתי החולים בישראל.

אירוע של תקיפה מינית (אונס, גילוי עריות, התעללות מינית וכו') הוא חוויה קשה לקורבן, שיש לה השלכות פיזיות, רגשיות ונפשיות קשות בטווח המיידי ובטווח הארוך. לטיפול הרפואי, הנפשי והמייד ישר ערך מניעתי ושיקומי רב. בנוסף, האירוע מלווה פעמים רבות בחקירה משטרתית ובהליך משפטי, הדורשים מעורבות ותיאום בין גורמים שונים. באחדים מבתי החולים פועלים מרכזים לטיפול בנפגעות תקיפה מינית, ובהם ניתן טיפול רב-תחומי-רפואי, מניעתי, נפשי, חברתי ומשפטי לנפגע/ות תקיפה מינית.

מרכזים לטיפול נפשי ארוך טווח בנפגעות תקיפה מינית

מרכז לטיפול ארוך טווח בנפגעות תקיפה מינית בי"ח בני ציון חיפה

טלפון: 04-8359975

המרכז לטיפול בטרומה מינית, המרפאה לבריאות הנפש של האישה, בי"ח סוראסקי (איכילוב) תל-אביב

טלפון: 03-6974707

תקיפה מינית מתמשכת וגילוי עריות בילדות גורמות לנזקים משמעותיים בכול תחומי החיים של נשים ונערות. הנזקים מתבטאים בפגיעה בבריאות הפיזית והנפשית, הנזקים מתבטאים גם בקשיים בכול תחומי החיים ברמה הרגשית, החברתית והבין-אישית, ובמצבים קיצוניים נגרמות פגיעות נפשיות קשות יותר.

המרכז לטיפול ארוך טווח בנפגעות תקיפה מינית בי"ח בני ציון חיפה, מאפשר רצף טיפולי לנפגעות שכבר טופלו במרכז האקוטי. המרכז מעניק טיפולים קליניים ארוכי טווח לנשים ולנערות. הטיפול הוא אישי, משפחתי וקבוצתי, בהתאם לצרכים. כן ניתן סיוע במתן מענים לצרכים סוציאליים וליווי בהליכים המשטריים והמשפטיים.

המרכז לטיפול בטרומה מינית, בי"ח סוראסקי (איכילוב) תל-אביב, מציע מערך טיפולי שנועד לספק את הצרכים היחודיים של מי שסובלים מההשלכות החמורות של תקיפה מינית והתעללות מינית בילדות. המרכז כולל צוות רב מקצועי מתחום בריאות הנפש, כמו גם מתחומי רפואה אחרים, ומתמקד בטיפול רגשי ארוך טווח בהפרעה פוסט טראומטית מורכבת, הפרעות במצב הרוח, קשיים באינטימיות ועוד. המרכז מטפל בנשים ובגברים.

שירות לנשים נפגעות אלימות במשפחה

השירות לנשים נפגעות אלימות מבן הזוג כולל מתן תמיכה רגשית, ייעוץ וליווי מיידים לכל נפגעת המגיעה לבית חולים, למרפאת קופת חולים, ללשכות הבריאות או לתחנות לטיפול במשפחה. בין השאר ניתן מידע לגבי החוקים, הזכויות והשירותים העומדים לרשות הנפגעת, נוצר קשר מיידים עם גורמי סיוע, מתקבל טיפול על פי החלטת הנפגעת (משטרה, שירותי הרווחה, מרכז למניעת אלימות, מרכז סיוע לנפגעי תקיפה מינית, ארגוני מתנדבים, יחידות הסיוע בבית משפט וכיו"ב) ובמצבי חירום וסיכון הנפגעת מופנית למסגרת מוגנת כגון מקלט או הוסטל.

מרפאות בריאות הנפש

אחת הבעיות הייחודיות לנשים היא הדיכאון לאחר לידה. הטיפול בנשים שסובלות מדיכאון לאחר לידה הוא ביו-פסיכו-סוציאלי, והוא כולל שיחות אישיות על היבטים רגשיים ומשפחתיים, ולצדן טיפול תרופתי. פנייה לקבלת שירות נעשית ישירות אל אחת מהמרפאות לבריאות הנפש הפזורות ברחבי הארץ, או אל היחידות הפסיכיאטריות בבתי חולים כלליים, במרכזים לבריאות הנפש וביחידות הפסיכיאטריות בקופות החולים. מידע מפורט ניתן לקבל בכל לשכת בריאות מחוזית או נפתית וכן באתר האינטרנט של משרד הבריאות, במדור שירותי בריאות הנפש.

המועצה הלאומית לבריאות האישה

תחום בריאות האישה תופס מעמד מקצועי ייחודי בשל ההיבטים הפיזיולוגיים והחברתיים הייחודיים הנובעים מהבדלים בין שני המינים. תפקיד המועצה להשפיע על עיצוב מדיניות הבריאות בתחום בריאות נשים: קידום בריאות נשים, שירותי בריאות לנשים וסוגיות ייחודיות בבריאות נשים כמו אוסטיאופורוזיס, הפרעות אכילה, אלימות במשפחה ועוד.

המועצה הלאומית לרפואת נשים נאונטולוגיה וגנטיקה

המועצה הלאומית לרפואת נשים נאונטולוגיה וגנטיקה מסייעת בגיבוש מדיניות לאומית, בהכנת קווים מנחים, בשיפור בקרת האיכות בתחומי רפואת הנשים, הנאונטולוגיה והגנטיקה, והיא ממליצה למשרד הבריאות על הכנסת טכנולוגיות רפואיות בתחומי התמחותה לסל הבריאות. במועצה חברים גינקולוגים, נאונטולוגים, גנטיקאים, אנדוקרינולוג, אפידמיולוג, מיילדות, אתיקן, כלכלן ועוד.

משרד החינוך

חינוך לשוויון הזדמנויות בין המינים

הממונה על השוויון בין המינים בחינוך
טלפון: 02-5602653 02-5603274
<http://cms.education.gov.il/educationcms/units/shivion>

הפעילות של הממונה על השוויון בין המינים בחינוך מיועדת לטפל במערכת החינוכית בכל הרמות: החל במנהלים/ות, במורים/ות, בצוותי ההוראה על כל דרגיהם, בתלמידים ובהורים. רוב הפעילויות מבוצעות במסגרת המשרד וחלקן מבוצעות בשיתוף עם גורמים נוספים כגון "הרשות לקידום מעמד האישה" ו/או עם גורמי-חוץ, כגון "שדולת הנשים בישראל", "עמותת כ"ן" (כוח נשי) ונעמ"ת.

- תוכנית לביעור סטריאוטיפים מיגדריים: במסגרת זו יצר משרד החינוך קריטריונים לאישור ספרי הלימוד מבחינה מיגדרית, כך שספרים אשר יאושרו בידי המשרד יהיו חפים מסטריאוטיפים מיגדריים הפוגעים בנשים ובגברים.
- תוכנית נמ"ש (נערות ונערים מובילי שינוי): העצמה ומנהיגות בקרב בני נוער בבתי ספר תיכוניים. פעילות זו משותפת לממונה על השוויון בין המינים בחינוך ולשדולת הנשים בישראל.
- תוכנית "מיגדר, פוליטיקה ואזרחות פעילה": הפנמת מודעות פוליטית ואזרחית בקרב בני הנוער וקידום נשים לצמתיים מרכזיים של קבלת החלטות בחברה ובמוקדי כוח והשפעה. פעילות זו משותפת לממונה על השוויון בין המינים בחינוך ולעמותת כ"ן.
- נושאי מיגדר נכללים כיום במקצועות שבהם ניתן להיבחן לבגרות, כולל תוכנית לימודי מיגדר (2 יח"ל) במסגרת מדעי החברה, קולנוע ותקשורת. במסגרת הלימודים אף מעודדים את התלמידים לכתוב עבודות גמר בנושאים אלה.
- תוכנית "משפט, מיגדר וכבוד האדם": מופעלת בחטיבות הביניים ובחטיבות העליונות. הפעילות משותפת לממונה על השוויון בין המינים במשרד החינוך ולמרכז הישראלי לכבוד האדם.

השירות הפסיכולוגי-ייעוצי

רח' דבורה הנביאה 2, ירושלים 91911
טלפון: 02-5603234
www.education.gov.il/shefi

- תוכנית בשיתוף השירות הפסיכולוגי-ייעוצי (שפ"י) במשרד החינוך והשירות לרווחת הפרט והמשפחה במשרד הרווחה, המתמקדת בחברות ובזוגיות בגיל ההתבגרות: התלמידות והתלמידים מגבשים ערכים ותפיסות, ורוכשים כלים ומיומנויות שיעזרו להם לבנות זוגיות מיטיבה בעתיד.
- התוכנית מעבירה מסר ברור נגד אלימות. היא מדגישה את הצורך לעשות הבחנה בין הלגיטימציה להרגיש רגשות שונים לבין האיסור המוחלט על התנהגות אלימה כלפי הזולת. התוכנית מציגה דרכי התנהגות ותגובה חלופיות, המאפשרות ביטוי אסרטיבי לקשיים, כך שניתן להגיע באופן יעיל לפתרונות חיוביים ביחסים בין בני הזוג.

הקו הפתוח

טלפונים: 02-5602538 , 1-800-222-003
<http://cms.education.gov.il/EducationCMS/Units/KavPatuach>

הקו הפתוח לתלמידים ולהורים, משרד החינוך

"הקו הפתוח לתלמידים ולהורים" עומד לרשות התלמידות/ים והוריהם, בנוגע לזכויותיהם במערכת החינוך, וכן מספק ייעוץ, תמיכה ומידע בכל הקשור בהתמודדות עם מצבי חירום ומצוקה. "הקו הפתוח לתלמידים ולהורים" משמש אומבודסמן של התלמידים בישראל. כמחצית מהפונים הן אימהות, המקבלות תמיכה, ייעוץ והתערבות בנושאים הקשורים להורות, לתפקידן כאימהות, ליחסייהן עם ילדיהן ועם אנשי חינוך המופקדים על חינוך ילדיהן. 75% מהפניות נענות באמצעות העצמת הפונה והדרכתה/ו במציאת פתרון. נשים רבות מדווחות על כך שהכוח שהן מקבלות באמצעות תהליכי הייעוץ ב"קו" הוא בעל השלכות לא רק על הטיפול בבעיית ילדיהן, אלא גם על עצמן כאימהות וכנשים.

משרד המדע, התרבות והספורט המועצה לקידום נשים במדע וטכנולוגיה

<http://home.barak-online.net/lucyinc>

המועצה לקידום נשים למדע וטכנולוגיה הוקמה בשנת 2000 על פי החלטת ממשלה ובהתאם להחלטת האיחוד האירופי, ולפיה בכל מדינה השותפה בפרוייקטים של מחקר באירופה תוקם מועצה לאומית לקידום נשים במדע ובטכנולוגיה. המועצה קמה על רקע מיעוט נשים במקצועות מדעיים ועל רקע הקושי שיש לנשים להתקדם לתפקידים בכירים באקדמיה ובתעשייה. תפקידי המועצה כוללים תיאום בין גופים שונים, הקשורים לנושא קידום נערות ונשים במדע ובטכנולוגיה, יזום פעילויות שנועדו לקידום נערות ונשים במדע ובטכנולוגיה, ריכוז פעילות ישראל מול האיחוד האירופי בתחום זה, העלאת מודעות ציבורית לבעיות הקשורות לנשים במדע ובטכנולוגיה, והפקת דו"ח שנתי בנושא מצב הנשים במדע.

המחלקה לקידום ספורט נשים

המסגר 14 תל אביב 67776
טלפון: 03-6367210/1
www.most.gov.il

מינהל הספורט, משרד המדע, התרבות והספורט

- המחלקה לקידום ספורט נשים במינהל הספורט, עוסקת בשני תחומים:
- פיתוח מודעות לחשיבות הפעילות הגופנית כאורח חיים בריא בקרב נשים בשגרת היומיום, באמצעות חוגים, סדנאות ואירועים עממיים המתקיימים ברשויות המקומיות, במתנ"סים, בבתי ספר ועוד.
 - הפעלת "תוכנית לאומית" חדשה לפיתוח ספורט תחרותי הישגי לילדות, לנערות ולנשים.

במסגרת התוכנית יוקמו קבוצות ספורט חדשות בכמה ענפי ספורט עיקריים: כדורסל, כדורגל, כדורעף, כדור יד, טניס, שחייה, שיט, ג'ודו, טקוונדו, סייף, התעמלות אמנותית ועוד. התוכנית תפעיל מערך קורסים לפיתוח מנהיגות נשים בספורט, קידום נשות מקצוע בתחום ניהול בספורט, הכשרה וקידום נשים ללימודי אימון ספורט ושיפוט, ויצירת מערך מילגות ללימודים אקדמיים לספורטאיות.

התוכנית תפעל לשינוי עמדות הציבור בכל הקשור לספורט נשים, באמצעות מיתוג הפרוייקט ושיווקו בקרב הורים וילדות, חשיפתו בערוצי התקשורת לילדות ונערות, בניית אתר אינטרנט ועריכת אירועים בהשתתפות ספורטאיות מצטיינות. כמו כן יופץ למאמנים, למדריכים, להורים ולספורטאיות הקוד האתי למניעת הטרדה מינית בספורט. תקציב התוכנית: 80 מיליון שקל ל-8 שנים, סכום המגיע מהמועצה להסדר ההימורים בספורט, ו-1.8 מיליון שקל מדי שנה מתקציב משרד המדע, התרבות והספורט.

משרד המשפטים

צלאח א-דין 29 ירושלים 97110
טלפון : 02-6466666
www.justice.gov.il

לשכת הסיוע המשפטי - חיפה
פל-ים 15 חיפה 33095, טל. 04-8633666

הממונה על האגף לסיוע משפטי - ירושלים
הסורג 1 ירושלים 94145 טל. 02-6211350

לשכת הסיוע המשפטי - באר שבע
שדרות שזר 33 באר שבע 84894, טל. 08-6404526

לשכת הסיוע המשפטי - ירושלים
הסורג 1 ירושלים 94145 טל. 02-6211333

לשכת הסיוע המשפטי - תל אביב
הנרייטה סולד 4 תל אביב 64924, טל. 03-6932777

האגף לסיוע משפטי

האגף לסיוע משפטי מעניק סיוע משפטי בנושאי המשפט האזרחי, ללא תשלום, לכל מי שזקוק לעזרה משפטית או לייצוג בערכאה משפטית ונמצא זכאי לכך לפי הקריטריונים הכלכליים והענייניים הקבועים בדיון. הסיוע המשפטי ניתן ללא הפליה בין המינים.

האגף פועל באמצעות הלשכות המחוזיות בחיפה, בירושלים, בתל אביב ובבאר שבע, ובקרוב גם בנצרת.

- חוק הסיוע המשפטי ותקנות החוק קובעים שלושה מבחנים מצטברים לקבלת סיוע משפטי: מבחן כלכלי, הכולל מבחני הכנסה ורכוש; מבחן ענייני, כלומר בחינה אם מדובר בעניין מתחום המעמד האישי, העניינים האזרחיים או ענייני ביטוח לאומי; ומבחן הסיכוי המשפטי - סיוע משפטי מוענק רק אם יש לבקשה סיכוי משפטי.
- הסיוע המשפטי לזכאים ניתן בחלקו המכריע באמצעות עורך דין פרטי, אשר עבודתו מונחית, מפוקחת ומבוקרת על ידי לשכת הסיוע המשפטי, ושכר טרחתו משולם על ידי המדינה.
- נשים מקבלות סיוע משפטי בעניינים אזרחיים כגון תביעות כספיות, חובות בהוצאה לפועל, הגנה על זכויות במגורים, תביעות נגד המוסד לביטוח לאומי, דיני עבודה וייצוג מאושפזים בכפייה בפני ועדות פסיכיאטריות מחוזיות.
- בנוסף ניתן לנשים סיוע בכל נושאי המעמד האישי, כגון תביעות גירושין, מזונות, משמורת, אלימות במשפחה/צווי הגנה, חלוקת רכוש וכו', הן בייצוג בפני בתי משפט למשפחה והן בפני בתי דין דתיים (רבניים, דרוזיים ונוצריים).
- כמו כן, ניתן סיוע משפטי לקורבנות סחר בבני אדם למטרות זנות, עבדות או שיעבוד בהליכים אזרחיים הנובעים מעבירת הסחר.

פרקליטות המדינה - מאבק בתופעת הסחר בנשים

טלפון 02-6466712

פקס 02-6271783

משרד המשפטים נקט שורה של פעולות כדי לצמצם את תופעת הסחר בנשים ולהיאבק בה. הוחמרה הענישה בחקיקה, רשויות התביעה נוקטות מדיניות מחמירה כלפי הסוחרים, ובנוסף מוקם מערך תמיכה רחב בקורבנות הסחר. גם במישור הבינלאומי חל שיפור במעמדה של ישראל בתחום המלחמה בתופעה מצמררת זו.

ביולי 2000 נחקק תיקון לחוק העונשין סעיף 203 א, ההופך סחר בבני אדם לעבירה פלילית. לפני התיקון ניתן היה להביא לדין עברייני סחר רק על ידי אישומים בעבירות נלוות, למשל: סרסרות למעשי זנות, הבאת אדם לידי עיסוק בזנות ועוד. הענישה בעבירות הסחר מחמירה לעומת עבירות זנות, דבר המבטא את סלידת החברה מתופעה זו.

פרקליטות המדינה פרסמה הנחיה בנושא "מדיניות החקירה וההעמדה לדין בעבירות זנות וסחר בבני אדם לעיסוק בזנות". ההנחיה מורה לחוקרים כיצד לפעול כשמתעורר חשד לסחר בבני אדם, מנחה את הפרקליטים בתיקים כאלה כיצד לפעול ועוד. מדינת ישראל מבטאת את נחישותה להילחם בסחר ולהגן על קורבנותיו גם על ידי חתימה על שתי אמנות בינלאומיות בעניין סחר בבני אדם. מדובר בפרוטוקול האופציונלי לאמנת זכויות הילד בדבר סחר בילדים, זנות של ילדים ופורנוגרפיה של ילדים, ובפרוטוקול האו"ם למניעת מיגור והענשת הסחר בבני אדם, המשלים את אמנת האו"ם נגד פשע מאורגן בין-מדינתי. במה שנוגע לחומרת העבירה, מערכת המשפט הישראלית עברה מעין מהפך בהתייחסות לעבירות הסחר בבני אדם למטרת זנות. לפני התיקון לחוק העונשין המערכת לא תמיד התייחסה במלוא החומרה לעבירות הקשורות לזנות. בתקופה האחרונה מסתמנת מגמת החמרה בגזרי הדין של בתי משפט בעניין סחר בבני אדם, לשם עיסוק בזנות.

המתאמת הבין-משרדית לטיפול בסחר בבני אדם

רחוב הלל 6 ירושלים

טלפון 02-6240425, פקס 02-6467930

פעולתה של המתאמת הבין-משרדית החלה ב-2001 (המינוי הרשמי נקבע ב-2006), במטרה להביא לתיאום בין כלל משרדי הממשלה, יחידות הסמך והאירגונים החוץ - ממשלתיים העוסקים בתופעת הסחר בבני אדם. עבודתה כוללת פרסום מידע באתר האינטרנט של משרד המשפטים, ביקורים במתקני משמורת ובמקלטים שבהם נמצאים קורבנות הסחר, אירגון ימי עיון לשופטים, ומבצעי הסברה לקהלים ייחודיים כמו רבני השירות הלאומי, עובדות סוציאליות מאורגנות, סטודנטים של קליניקות משפטיות ועוד. המתאמת הכינה ערכת-לימוד שהוצגה בפני קציני חקירות ומודיעין ופרקליטים ויועצים משפטיים של מינהלת ההגירה, קציני חקירות בבית הספר לשוטרים, עורכי דין של הסיוע המשפטי, מפקחי משרד התממ ועוד. בשנת 2007 החליטה מחלקת המדינה של ארה"ב להעניק לעו"ד רחל גרשוני, תואר של "גיבור העושה מאמצים למגר את העבדות המודרנית". בכך הובעה ההערכה לעבודתה האישית של המתאמת, ולפעולות שנוקטת מדינת ישראל, בכל הנוגע למאבק בסחר בבני האדם.

משרד הרווחה והשירותים החברתיים

יד חרוצים 10 ירושלים 93420
טלפון: 02-6708111
www.molsa.gov.il

המשרד מפעיל קו חירום ארצי לאלימות במשפחה ולילדים בסיכון,
הפועל 24 שעות ביממה בכל השפות: 1-800-22-0000

השירות לרווחת הפרט והמשפחה

המשפחה היא המסגרת המשמעותית לגדילה ולהתפתחות של כל אדם, ולכוחה של החברה והקהילה. השירות לרווחת הפרט והמשפחה במשרד הרווחה מסייע למשפחות וליחידים הנמצאים במצוקה זמנית או קבועה בשל בעיות כלכליות, אישיות, משפחתיות, חולי ונכות. השירות ניתן באמצעות המחלקות לשירותים חברתיים ברשויות המקומיות, ולעיתים בשיתוף עם ארגונים או באמצעות ארגונים. בין היתר מתקיימות תוכניות טיפוליות כגון קייטנות לאמהות וסדנאות בתנאי נופש. לברור הזכאות ולמימוש הזכויות יש לפנות למחלקה לשירותים חברתיים במקום המגורים.

מפקחת ארצית לאלימות במשפחה

טלפון: 02-6708176

השירות נועד להעניק תמיכה לתא המשפחתי ולפרט. בתחומי המשפחה השירות עוסק במניעת אלימות במשפחה, מפעיל מרכזי טיפול ומקלטים ומטפל במשפחות חד הוריות ובסכסוכים. בתחומי הפרט הוא עוסק בגמילה מאלכוהול, מטפל בדרי רחוב, מספק שירותי סמך-מקצועיים, מפעיל יחידות סיוע שליד בתי המשפט לענייני משפחה ועוד.

בהיבט הנשים, השירות לרווחת הפרט והמשפחה מטפל בזכויות נשים, באימהות במשפחות חד הוריות, במשפחות שבהן יש אלימות ובנשים נפגעות אלימות. השירות מפעיל את המקלטים לנשים מוכות, את דירות הקלט (המשמשות כמקלט), את דירות המעבר לנשים (לאחר שלב הקלט, מקבלות השוהות בדירות אלה ליווי ותמיכה) ואת המרכזים למניעת אלימות ברחבי הארץ. כמו כן השירות מפעיל סדנאות להעצמה לנשים ולאמהות ותוכניות נוספות.

משרד הרווחה והשירותים החברתיים מרכז ועדה בין משרדית למניעה ולטיפול באלימות במשפחה, אשר שותפים בה נציגי המשרדים הרלוונטיים השונים: חינוך, משפטים, בריאות, קליטת עלייה, ביטחון פנים, הרשות לקידום מעמד האישה ועוד. הוועדה קובעת מדיניות ונוהלי עבודה, וכן פועלת לקידום נושאי חקיקה.

המשרד מפעיל מקלט לקורבנות סחר בנשים, באמצעות עמותת קש"ת,
טלפון: 03-6041004, פקס: 03-6020970

ראי גם:

בפרק סחר בנשים (עמוד 128)

מרכזים למניעת אלימות במשפחה

ניתן לפנות בכל בעיה, גדולה כקטנה, ולקבל סיוע באחד המרכזים לטיפול ולמניעת אלימות במשפחה, הפרושים בכל רחבי הארץ.

מחוז חיפה והצפון

אום אל פאחם - 04-6119022
 איכסאל - 04-6463573
 אל שאג'ור - 04-9581446
 באקה אל גרבייה - 04-6280480
 בועיינה נוג'דאת 1/04-6730522
 בית שאן - 04-6586245
 ג'דידה-מכר - 04-9561262
 דיר אל אסד - 04-9888294 (רווחה שלוחה 2)
 דלית אל כרמל - 04-8392336
 חדרה - 04-6303306
 חיפה - 04-8677707
 טבריה - 04-6739141
 טירת הכרמל - 04-8573232
 טמרה - 04-9948226
 ירכא - 04-9568111
 יפיע - 04-6557502
 כפר כנא - 04-6516181
 כפר מנדא - 04-9864168
 כפר קרע - 04-6356606
 כרמיאל - 04-9880976
 מגדל העמק - 04-6541561
 מטה אשר - 04-9879711
 מכר ג'דידה - 04-9561262
 מעלות - 04-9578915
 נהריה - 04-9005411
 נצרת - 04-6013998
 נצרת עילית - 04-6011580
 עפולה - 04-6521246
 צפת - 04-6927495
 קריית אתא - 04-8478065
 קריית שמונה - 04-6905301
 ריינה - 04-6555610

מחוז תל אביב והמרכז

אור יהודה - 03-5388116
 אלעד - 03-9080671
 אריאל - 03-9061660
 בני ברק - 03-6198813
 בת-ים - 03-5069563
 הרצליה - 03-9554151
 חולון - 03-5025700
 כפר סבא - 09-7676087

לב השרון - 09-7960205
 לוד - 08-9145053
 מ.א.שומרון - 03-9061100
 מודיעין - 08-9726150
 נתניה - 09-8611863
 פתח תקווה - 03-9052536
 קרית אונו - 03-5356828
 קרני שומרון - 09-7940300
 ראש העין - 03-9380146
 ראשון לציון - 03-9689807
 רחובות - 08-9493331
 רמלה - 08-9771611
 רמת גן - 03-6741833
 רעננה - 09-7610390
 תל אביב - 03-6492468

מחוז ירושלים

בית שמש - 02-9909891
 ירושלים-ויצו - 02-6551145
 ירושלים - חרדי -
 02-6444517 02-6444566
 ירושלים מזרחית - 02-5815194
 מטה יהודה - 02-9900926

מחוז הדרום

אילת - 08-6367138
 אשדוד - 08-8676646
 אשקלון - 08-6754950
 באר שבע - 08-6206580
 דימונה - 08-6572136
 מגזר בדואי - 08-6655362
 ערד - 08-6563165 08-9951614
 קריית גת - 08-6874651 08-6874687
 קריית מלאכי - 08-8608730/763
 שער הנגב - 08-6802755

אלימות נגד קשישים:

מודיעין - 08-9726150
 אלעד - 03-9078114
 טירה (כפר סבא) - 09-7930085
 מ.מ. קרני שומרון - 09-7940333
 קריית אונו - 03-5356828
 רעננה - 09-7610391

השירות לטיפול בנערות ובצעירות

טלפון: 02-6708135

שירות זה מטפל בנערות ובצעירות בגיל 13-25, החשופות למצבי מצוקה כמו פגיעה וסכנה בתוך המשפחה או בחברה, אלימות פיזית, מינית ונפשית, היריון לא רצוי מחוץ לנישואין, ניתוק ממסגרת נורמטיבית של עבודה או לימודים, בריחה מהבית או נטישה, או התחברות לחברה עבריינית. השירות נותן טיפול פרטני וקבוצתי באמצעות תוכניות טיפול שונות בקהילה: הגנה, סיוע וטיפול במצבי סכנה ומצוקה קשים, באמצעות מקלטי נערות, מרכזי סיוע ומרכזי טיפול לנפגעות תקיפה מינית. בין שאר הפעילויות פותחו בשירות תוכניות תעסוקה כחלק אינטגרלי מהטיפול במרכזי הטיפול לנפגעות תקיפה מינית. פותחה תוכנית ייחודית לתעסוקה לנערות בגילאי 18+, הנעשית במחלקות לשירותים חברתיים על ידי עובדות סוציאליות המוגדרות "עובדת נערה". כמו כן הורחבו מסגרות יום לטיפול קבוצתי לנערות בקהילה ושודרגו המקלטים לנשים מוכות.

נשים בהיריון מחוץ לנישואין

במחלקה לשירותים חברתיים במשרד הרווחה תמצא אישה הנמצאת בהיריון מחוץ לנישואין דלת פתוחה. טיפול המחלקה כולל סיוע בבחירת האלטרנטיבה המשרתת את האישה וילדה בצורה הטובה ביותר, הגנה ועזרה כדי להבטיח את שלומה הגופני והנפשי בתקופת ההיריון ולאחריו, הפעלת מקומות קליטה בתקופת ההיריון לנשים הזקוקות לכך ("מעון אמירים" ואומנה), מתן ייעוץ וטיפול לצורך חיזוק, שיקום והכנת האם לחיים שלאחר הלידה, ליווי וטיפול לאחר המסירה לאימוץ, טיפול בנשים המבקשות לגדל את ילדיהן בקהילה, כולל סיוע כלכלי והכנת מקום מגורים, ובמקרים האחרים גם ליווי לוועדות להפסקת היריון.

השירות למען הילד (אימוץ)

טלפון: 02-6708177/8

טובתו של כל ילד היא לגדול במשפחה שבה נולד, אלא אם התברר באופן מובהק שהוא אינו יכול לגדול בה. מכיוון שלכל ילד זכות למשפחה ולבית, שיגנו עליו ויהוו מקור תמידי של אהבה ותמיכה, אימוץ הוא פתרון מתאים במקרים אלה. השירות למען הילד הוא שירות ארצי, המטפל בבקשות לאימוץ ילדים, בנערות ובנשים בהיריון מחוץ לנישואין, המתלבטות אם למסור את התינוק לאימוץ, בהורים שאימוץ ילדיהם דוון בבית משפט ובמאמצים מעל גיל 18, המעוניינים לקבל מידע על הרקע הביולוגי שלהם ועל נסיבות האימוץ.

מסגרות לטיפול בנשים נפגעות התמכרויות

הטיפול, הגמילה והשיקום מהתמכרויות קשים יותר לנשים מאשר לגברים. נשים מכורות לסמים, לאלכוהול ולהימורים מהוות כ-10% עד 20% מכלל המטופלים במסגרות הטיפול בנפגעי התמכרויות. רוב הנשים המתחילות להשתמש בסמים או באלכוהול, וכן רוב הנשים שמתחילות להשתתף במשחקי הימורים, עושות זאת על רקע משבר או אירוע טראומטי כמו אובדן, מוות, גירושין, פגיעה מינית וכו'. השימוש בא להקל על תחושת כאב וחוסר אונים, אך לעתים קרובות שימוש מזדמן הופך לשימוש קבוע המוביל להתמכרות, להרס עצמי וסביבתי.

התמכרות בקרב נשים היא מהירה, קשה והרסנית במיוחד, אך היא ניתנת לטיפול. נשים שנגמלות זקוקות לתהליך של העצמה וצמיחה לצד ההחלמה, שמאפשר להן לחזור להיות הן עצמן כנשים, כאימהות, כרעיות וכבנות אדם בעלות ערך ומשמעות. בנוסף למסגרות הטיפול הכלליות בנפגעי התמכרויות קיימות גם מסגרות שמטפלות רק בנשים, ובהן הנשים יכולות לעבור תהליך ממוקד במאפיינים הייחודיים שלהן.

מרכזי יום:

מרכז יום אשדוד
רח' היהלומים אשדוד 77611
טלפון: 08-8528844
מרכז יום באר שבע
הטחנה 1 באר שבע 84250
טלפון: 08-6236198

מסגרות פנימייתיות:

מסגרת לנשים עם ילדים: "אילנות"
ד.ג. לב השרון 42805
טלפון: 09-8997010
"בית טיפולי נשים חיפה"
מסדה 26 חיפה 33075
טלפון: 04-8645568
קהילת "הדרך"
כפר נס עמים, ד.ג. גליל מערבי 25225
טלפון: 04-9828810
קהילת "רמות יהודה - זוהרים"
ד.ג. האלה 99834
טלפון: 08-6818540/1

משפחות חד הוריות

משרד הרווחה רואה במשפחות החד הוריות אוכלוסיה שיש לה מאפיינים וקשיים מיוחדים, המייחדים אותה ממשפחות אחרות. חוק משפחות חד הוריות מגדיר מי היא המשפחה החד הורית ומה זכויותיה. משרד הרווחה מפעיל עבור משפחות אלו תוכניות שונות, המתקיימות באמצעות עובדים סוציאליים מהמחלקות לשירותים חברתיים ברשויות המקומיות, כגון:

- טיפול פרטני באמצעות מפגש אישי עם עובד סוציאלי להתערבות טיפולית בתחומי החיים השונים, וכן בירור זכאות לסיוע חומרי.
- הדרכה ותיווך בקשר למיצוי זכויות במשרדי ממשלה וברשות המקומית. תוכניות קבוצתיות מגוונות, כגון קבוצת תמיכה וחיזוק בהנחיה, קבוצות לעזרה עצמית, סדנאות בנושאים שונים ועוד.
- בחלק מהרשויות קיימים מרכזים מיוחדים עבור משפחות חד הוריות, שבהם מתקיימת פעילות רבה לקבוצות שונות וגם לילדים.

משרד הרווחה הפיק חוברת לזכויות המשפחה החד הורית, המאגדת את הזכויות השונות של המשפחה החד הורית. ניתן להוריד את החוברת באתר האינטרנט של משרד הרווחה, בכתובת:
<http://www.molsa.gov.il/MisradHarevacha/Distress/SingleParent>

הרשות לשיקום האסיר

כנפי נשרים 24 ת"ד 34131 ירושלים 91340
טלפון: 02-6527266
www.shikumasir.org

הרשות לשיקום האסיר הקימה מערך טיפולי-שיקומי, שמותאם לצורכיהן הייחודיים של נשים. הנשים האסירות הן אוכלוסיה ייחודית ושונה באופן מהותי מהגברים האסירים. רוב הנשים בכלל מאופיינות כקורבנות אלימות קשה החל בגיל צעיר ובמשך כל חייהן. רובן עברו התעללויות מיניות, פיזיות ונפשיות בילדותן, וכתוצאה מכך הידרדרו לעבריינות, לזנות ולהתמכרויות. רוב האסירות (כ-70%) הן אימהות לילדים, רובן אימהות חד הוריות ליותר מילד אחד.

מערך הטיפול כולל הוסטל לאסירות משוחררות, שכולל יחידת אימהות וילדיהן, מרכז יום לשיקום נשים בתעסוקה, הכולל מרכז לימוד והשלמת השכלה, ומרכז ערב טיפולי-שיקומי. כמו כן מתקיים פרויקט "אימהות אסירות וילדיהן", הפרוש כיום בדרום, בצפון ובמרכז הארץ, ומספק מענה ייחודי לשיקום האם האסירה, בד בבד עם שיקום הקשר שבין האם לילד. המערך מעסיק יועצת לשיקום אסירות - האחראית לקשר עם כלא "נווה תרצה" ולבניית תוכניות שיקום המותאמות אישית לכל אסירה לקראת שחרורה מהכלא, וכמו כן מעסיק רצת תעסוקה ארצית, האחראית על מתן פתרונות תעסוקתיים לנשים אסירות משוחררות במסגרת של מעסיקים-ידידים.

המוסד לביטוח לאומי

בן סירא 20 ירושלים 94181
טלפון: 02-6555555
www.btl.org

אגף זיקנה ושאירים

האגף מטפל בזכאות לקצבת זיקנה. לקצבה זו זכאיות גם עקרות בית, והיא ניתנת לנשים מגיל הזכאות (ולא מגיל הפרישה כמו במקרה של אישה עובדת).

אגף לגמלאות מחליפות שכר

אבטלה

כמו כלל האוכלוסיה, נשים שאיבדו את מקום עבודתן זכאיות לביטוח אבטלה, שנועד להבטיח אמצעי מחיה בתקופת האבטלה ועד שיעלה בידן להיקלט בעבודה. דמי האבטלה ישולמו למובטלות בגיל 20 עד 67 (הגיל המרבי לקבלת דמי אבטלה למי שנולדה אחרי שנת 1942), שהשלימו "תקופת אכשרה": קודם לאבטלה היו מבוטחות בביטוח אבטלה ושוולמו דמי ביטוח אבטלה עבורן במשך 360 הימים בתוך 540 הימים שקדמו לתחילת תקופת האבטלה (300 ימים מתוך 540 לעובדת בשכר יומי).

הבטחת הכנסה והשלמת הכנסה

בין שאר האוכלוסיות הזכאיות לקיצבת הבטחת הכנסה, משולמת הבטחת הכנסה גם לנשים שאין בכוחן להבטיח לעצמן הכנסה למחיה: חולות, נכות, נפגעות עבודה או מובטלות, שאינן זכאיות לתשלומים על פי תוכניות אחרות. השלמת הכנסה משולמת לנשים שהכנסתן נמוכה מרמת ההכנסה המינימלית הנדרשת למחיה. כדי לקבל הבטחת הכנסה נבדקים שלושה תנאים: רציפות תושבות, הכנסות ותעסוקה. פטורה ממבחן תעסוקה אם לילדה בת פחות משנתיים, אישה הרה מהשבוע ה-13 להיריון, אם לילד נכה ועוד. מי שברשותה רכב לא זכאית לקצבת הבטחת הכנסה, אלא אם היא נכה, חולה שאינה מסוגלת לעבוד, או שהיא או בן משפחתה זקוקים לרכב לצורך טיפול רפואי, או שיש לה ילד נכה, או שהיא עובדת בשכר נמוך אך מעל 25% מהשכר הממוצע (17% מעל השכר הממוצע לאישה שהגיעה לגיל הפרישה) והרכב ישן (7 שנים ומעלה לרכב עד 1,300 סמ"ק ו-12 שנים ומעלה לרכב עד 1,600 סמ"ק). בעלות על אופנוע אינה שוללת קיצבאות אלה.

אגף אימהות

ביטוח אימהות

עיקר תפקידו של ביטוח אימהות הוא להבטיח תנאים בסיסיים ליולדת וליילוד ולפצות את היולדת העובדת על אובדן הכנסה עקב ההיריון והלידה. ביטוח האימהות מורכב מכמה מענקים וקצבאות:

- **מענק אשפוז** – תשלום הוצאות אשפוז בגין לידה ישולמו ישירות לבית החולים על ידי המוסד לביטוח לאומי, עבור אותן נשים הזכאיות גם למענק לידה.
- **מענק לידה** – תשלום המשולם ליולדת עבור השתתפות בהוצאות הראשונות בגין הלידה. קצבת לידה – משולם ליולדת שילדה שלושה ילדים ויותר בלידה אחת.
- **שמירת היריון** – משולמת לאישה עובדת, שנאלצה להיעדר מעבודתה בזמן ההיריון עקב סיכון רפואי לה או לעובר, הנובע מן ההיריון.
- **דמי לידה** – משולמים לאישה עובדת שיצאה לחופשת לידה. דמי הלידה נועדו לפצות את היולדת על אובדן שכרה או הכנסתה בפרק הזמן שאין היא עובדת לרגל ההיריון והלידה. **החל ב-1.5.98 זכאי אב להחליף את בת זוגו בחלק מחופשת הלידה, ולקבל דמי לידה בהתאם לתנאים בחוק.** השתתפות בהוצאות הסעתי של יולדת אל בית החולים, אם המרחק מתחנת האמבולנס אל ביתה ומשם אל בית החולים עולה על 40 ק"מ.
- **הענקה מטעמי צדק** – לעובדת עצמאית שתביעתה לדמי לידה או לשמירת היריון נדחתה בשל פיגור בתשלום דמי ביטוח, וכן לאישה שתביעתה למענק לידה נדחתה מפני שלא אושפזה לרגל הלידה.

קיצבת ילדים

קיצבת ילדים משולמת להורים כדי לסייע להם בהוצאות השוטפות של גידול הילדים.

קיצבת מזונות

אישה או ילד, שבידיהם פסק דין לתשלום מזונות, אך אינם מקבלים את התשלום מן החייב במזונות, זכאים לתשלום מזונות מהביטוח הלאומי – בגובה הקבוע בתקנות (או על פי הסכום בפסק הדין, אם הוא נמוך יותר).

מוקד טלפוני לדיווח על שמירת היריון: 08-6509934. אם את מקבלת קצבה לשמירת היריון מהביטוח הלאומי, עליך להודיע מדי חודש, באמצעות מענה קולי זה, על המשך או הפסקת שמירת היריון שלך.

הממונה על מעמד האישה: בסניפי המוסד לביטוח לאומי פועלת בין היתר, ממונה על מעמד האישה, המטפלת בקהל הנשים נפגעות תקיפה ו/או אלימות במשפחה.

מוקד טלפוני ארצי 6050*

באמצעות המוקד הטלפוני אפשר לקבל מגוון רחב של שירותים: מידע כללי, בירורים לגבי מידע אישי, הזמנת אישורים, תשלום חובות בדמי ביטוח באמצעות כרטיס אשראי, כולל מידע על יתרת החוב, הזמנת שוברי תשלום, הזמנת טפסים ריקים וחוברות הסברה.

משרד התעשייה המסחר והתעסוקה

רח' בנק ישראל 5 ירושלים 91950
טלפונים: 02-6662000, 02-6662252
www.tamas.gov.il

מינהל הסדרה ואכיפה, אגף ההסדרה

דרך מנחם בגין 86 תל אביב 67138
טלפון: 03-5634219/222/262

אגף ההסדרה עוסק באכיפת זכות האישה שלא להיות מפוטרת בנסיבות שונות. נסיבות אלה נקבעות בסעיף 9 לחוק עבודת נשים, שלפיו אין לפטר **עובדת בהיריון** ללא היתר, אין לפטר עובדת העוברת **טיפול פוריות**, או עובדת **בחופשת לידה**, ואין לפטר עובדת השווה **במקלט לנשים מוכות**. כמו כן קובע החוק שאין לפגוע בהיקף משרתן של עובדות כאלה.

כמצבים שבהם מתבקש פיטורה של עובדת, למרות זכאותה שלא להיות מפוטרת, חלה חובה על המעסיק להוכיח שאין קשר בין הפיטורים, או צמצום היקף המשרה, לבין מצבה של העובדת, והפיטורים יבוצעו רק באישור שר התעשייה, המסחר והתעסוקה. באגף ההסדרה מתקבלות פניות של מעסיקים בעניין זה. המפקחות באגף מרכזות את חומר הראיות, גובות עדויות משני הצדדים - המעסיק והעובדת - ומעבירות את החומר לממונה לצורך החלטה אם יש להתיר את הפיטורים.

מינהל הסדרה ואכיפה, יחידת האכיפה

סלמה 53 תל אביב 66089
טלפון: 03-5125430/1

המינהל להסדרה ולאכיפה של חוקי עבודה דואג לאכיפתם של חוקי העבודה במטרה להבטיח את שמירת זכויותיהם של עובדים בעלי אזרחות ישראלית במקומות עבודתם. יחידת האכיפה במינהל עוסקת בחקירה פלילית של עבירות על הוראות חוקי העבודה. היחידה פותחת תיקי חקירה כנגד מעסיקים הנחשדים בביצוע העבירות וב יכולתה להטיל קנסות מינהליים כנגד מעסיקים מפירי חוק. במקרים חמורים התיקים מועברים לתובעים פליליים במשרד התמי"ת, אשר מחליטים על הגשת כתבי אישום.

בין השאר אוכפת היחידה את חובות המעסיקים לפי חוק ארגון הפיקוח על העבודה, התשי"ד - 1954, חוק שכר מינימום התשמ"ז - 1987, חוק שוויון הזדמנויות, התשמ"ח - 1988, חוק הודעה לעובד(תנאי עבודה), התשס"ב - 2002, חוק שעות עבודה ומנוחה, התשי"א-1951, חוק חופשה שנתית, התשי"א - 1951, חוק

למניעת הטרדה מינית, התשנ"ח - 1998, חוק עבודת נשים, התשי"ד - 1954 ועוד. כאשר מעסיק מפטר עובדת בניגוד להוראות החוק, היא יכולה להתלונן על כך באגף האכיפה, המופקד על טיפול בתלונות אלה.

האגף למעונות יום ולמשפחתונים

טלפון : 02-6662319
www.moital.gov.il/meonot-yom

האגף למעונות יום פועל מתוקף חוק הפיקוח על מעונות, ומוביל את התפיסה הבסיסית בקידום נשים במקומות עבודה. המעון או המשפחתון משמשים כפתרון תעסוקתי, ומאפשרים לאמהות להשתלב בהכשרה מקצועית ובשוק העבודה.

מעונות היום והמשפחתונים שבפיקוח משרד התעשייה, המסחר והתעסוקה הם מסגרות חינוכיות לגיל הרך, המיועדות לילדי אימהות עובדות וילדים המופנים על ידי המחלקות לשירותים חברתיים. מתוך מגמה לעודד נשים לצאת לעבודה ולתרום לכלכלת משפחתן, המשרד מסייע במימון דמי האחזקה של הילדים במעון ובמשפחתון. בכך הוא גם מעניק מסגרת הולמת לילדים בסיכון ולמשפחות במצוקה. מעון יום הוא מסגרת חינוכית טיפולית, שבה נמצאים ילדים מגיל לידה ועד גיל 3.5 שנים. המעונות מופעלים באמצעות ארגוני הנשים, רשויות מקומיות ועמותות מוכרות. משפחתון הוא מסגרת חינוכית טיפולית לקבוצה של חמישה ילדים מגיל לידה ועד גיל 3. המשפחתון פועל בביתה של המטפלת בפיקוח ובהנחיה של רכזת המשפחתונים. המשפחתונים מופעלים באמצעות מחלקת הרווחה של הרשות המקומית, או באמצעות המתנ"סים. ההרשמה למעון ולמשפחתון נעשית ישירות באמצעות הגופים המפעילים את המסגרות.

החל בינואר 2006 מפעיל האגף למעונות יום ומשפחתונים תוכניות שונות לשילוב אימהות במעגל העבודה. במסגרת תוכניות אלו ניתנים כלים חדשים להסרת חסמים ומתן פתרונות גמישים, על מנת לאפשר לנשים להשתלב במעגל העבודה. באמצעות כלים אלו הגדיל האגף את היקף האוכלוסיה שלה ניתנות ההטבות, והוסיף סל שירותים מגוון וחדש.

מטרת התוכניות היא לקדם תעסוקת נשים בדרכים הבאות:

1. העמקת הסיבסוד הניתן עבור תשלום חודשי בגין חינוך וטיפול הילדים במסגרת של מעון/משפחתון הנמצאים בהסכם הפעלה עם משרד התמ"ת.
2. הרחבת מעגל הילדים המטופלים במעונות/משפחתונים - כדי להגדיל את אוכלוסיית האימהות העובדות.
3. הרחבת השירות וטיובו: סבסוד ילדים חדשים במערכת בגיל 11-3.5 השווים בצהרונים, סיוע נקודתי לנשים נשואות המקבלות הבטחת הכנסה ונכנסות לשוק העבודה, הרחבת שעות הפעילות במעון עד השעה 17:00 וסיבסוד המדינה עבור שעה נוספת זו.

בשנת 2007 החל אגף מעונות יום ומשפחתונים בתוכנית למשפחות חד הוריות הנכנסות למעגל העבודה. במסגרת התוכנית יינתן למשפחות העונות לקריטריונים שלה סיבסוד מוגדל עבור התשלום החודשי לילד במעון/משפחתון. במסגרת הסיבסוד השוטף ניתנות הטבות רבות, שמטרתן להקל על האם לצאת לעבודה. סיוע זה מיועד לאימהות עובדות, לאימהות עובדות חד הוריות, לנשים מפרנסות יחידות, לאימהות לומדות, לעולות חדשות, לתושבים חוזרים ולמובטלים.

במסגרת הגדלת ההיצע של מסגרות לילדים בגיל הרך נפתחים מדי שנה מקומות עבודה חדשים רבים לנשים המעוניינות לעסוק בטיפול ובחינוך בגיל הרך. בשנת 2007 מתוכננים להיפתח 400 משפחתונים חדשים ברחבי הארץ, שיספקו 400 מקומות עבודה חדשים וייתנו פתרון לסידור הולם עבור ילדים של כ-2,000 אימהות המעוניינות לצאת לשוק העבודה. בשנת 2008 מתוכננים להיפתח 400 משפחתונים נוספים.

עידוד תעסוקת הורים יחידים

בנק ישראל 5 ירושלים 91950
טלפונים: 02-6662818, 1-700-70-25-35
www.moital.gov.il/horim

התוכנית לעידוד תעסוקת הורים יחידים נועדה לאוכלוסיית ההורים היחידים, מקבלי הבטחת הכנסה או תשלומי המזונות מהמוסד לביטוח לאומי. 97% מאוכלוסיה זו הן נשים. הסיוע הניתן באמצעות התוכנית כולל סיוע בטיפול בילדים להורים יחידים (מעונות יום, צהרונים, שעות חריגות וקייטנות קיץ), שהחלו בעבודה חדשה של 20 או 30 שעות שבועיות לפחות, או שהגבירו את עבודתם הנוכחית ב-10 ש"ש וכן להורים יחידים הלומדים במסגרת המוכרות על ידי משרד התמ"ת.

ההכשרות המקצועיות ניתנות במספר מסלולים, קבוצתיים או יחידניים, בשיתוף שירות התעסוקה. בעתיד יינתנו גם קורסי יזמות עסקית - תוך המשך מתן תמיכה מהמוסד לביטוח לאומי בזמן הקמת העסק. תכנית ניסויית מיוחדת מאפשרת להורים יחידים, מקבלי הבטחת הכנסה, ללמוד במוסד אקדמי ולהמשיך לקבל את התחליף להבטחת ההכנסה באמצעות משרד התמ"ת, כמילגת מחייה.

היחידה לקידום נשים ולפיתוח כישורי עבודה - האגף להכשרה ולפיתוח כוח אדם

דוד המלך 9 ירושלים 94101
טלפון: 02-6662041

האגף להכשרה ולפיתוח כוח אדם במשרד התמ"ת מופקד על הכשרת כוח אדם מקצועי טכנולוגי למשק. בין מסלולי ההכשרה הרבים שמציע האגף נמצאים גם מסלולים השמים דגש על קידום נשים בתעסוקה, וזאת באמצעות שילובן בהכשרות מקצועיות, במכינות ובלימודים טכנולוגיים ברמת טכנאים הנדסאים. כמו כן מספק האגף מענה לחסמים ייחודיים העומדים בפני נשים ממיגזרים שונים, ומציע, למשל, קורסים לנשים חרדיות, לימודי טכנאות לנשים שהן אימהות למשפחות חד הוריות, קורסים לנשים במיגזר הלא-יהודי ולימודי הנדסאות לנשים לפני גיוס לצה"ל.

היחידה לקידום נשים ולפיתוח כישורי עבודה באגף להכשרה מקנה כלים המגדילים את סיכויי הנשים להשתלב בעבודה בסיום הלימודים באמצעות סדנאות לפיתוח מיומנויות תעסוקתיות ותוכניות להעצמה אישית. בנוסף מפעילה היחידה תוכניות לפיתוח מיומנויות תעסוקתיות של נשים הדורשות עבודה בקהילה, בשיתוף גורם מקצועי מקומי. האגף והיחידה פועלים להגדלת ההזדמנויות של נשים להתעצמות, יזמות אישית ותעסוקה הוגנת בהתאמה ליכולותיהן ולדרישת שוק העבודה, כך שתוכלנה להתפרנס ולשגשג בעולם עבודה משתנה.

צה"ל

יועצת הרמטכ"ל לענייני נשים (יוה"ל)

טלפון: 03-5699034/8

www.aka.idf.il.yohalan

שירות הנשים בצה"ל עבר מהפכה בעשור האחרון, וכיום פתוחות אפשרויות רבות לפני נערות המתגייסות לצה"ל. חוק שירות הביטחון, שתוקן בשנת 2000, מנחה את צה"ל באופן ברור לפתוח את כלל התפקידים הצבאיים לפני נשים, אלא אם הדבר אינו אפשרי עקב אופיו ומהותו של התפקיד. כתוצאה מכך כ-88% מהתפקידים הצבאיים פתוחים כיום לנשים. כ-2.5% מהנשים בצה"ל משרתות כיום במערך הלחימה בתחומים כמו טיס, חובלים ותותחנים, ואף משרתות כלוחמות אב"ך בחיל ההנדסה הקרבית, כלוחמות במשמר הגבול, כלוחמות נ"מ, כלוחמות איסוף ועוד.

חובותיה של מי שמשרתת במערך הלחימה או באחד מהתפקידים שנקבעו בתקנות שר הביטחון שוות לחובות הגברים בכל הנוגע למשך שירות, קבלת פטור על רקע נישואין והיריון ושירות מילואים.

שוויון הזדמנויות: עקרון שוויון ההזדמנויות מבוטא בתיקון לחוק שירות ביטחון ובמדיניות המטכ"לית בנושא הנשים, שלפיה ימוצה המשאב האנושי בצה"ל לפי עניין ולא לפי מיגדר. נשים וגברים זכאים לקבל יחס שווה וענייני על בסיס כישוריהם, איכויותיהם והכשרותיהם ולא לפי מינם. צה"ל מחויב לספק למשרתים ולמשרתות בו סביבת עבודה מכבדת, מותאמת שונות, בטוחה ונטולת אפליה. יחידת יועצת הרמטכ"ל לענייני נשים פועלת לקידום שוויון ההזדמנויות בצה"ל, וקיים בה מדור פניות המהווה כתובת לכל חיילת החווה אפליה על רקע היותה אישה בעת שירותה.

הטרדה מינית: מי שסבורה כי הטרידו אותה מינית או התנכלו לה בשירות הצבאי או בהיותה בשטח מחנה צבאי, רשאית לפנות בהתאם לאפשרויות אלו:

- א. **הליך פלילי:** הנפגעת יכולה להגיש תלונה במצ"ח או לפנות לפרקליט הצבאי, הפיקודי או החיילי. ההחלטה בדבר פתיחת חקירה – כאשר מצטבר בידי מצ"ח מידע על הטרדה מינית, תהיה נתונה לשיקול דעת מצ"ח. חיילת שהוטרדה מינית והביעה נכונות להיחקר, תיחקר על ידי חוקר מצ"ח מיומן. החיילת תיחקר בנוכחות מלווה.
- ב. **הליך אזרחי:** הנפגעת יכולה להגיש בתוך 3 שנים תביעה בבית משפט כנגד המטריד או המתנכל. אם התובעת טוענת שצה"ל אחראי לפגיעה, ניתן להגיש תביעה גם נגד צה"ל במקום השירות.
- ג. **הליך פיקודי:** הליך זה מתנהל בעקבות הגשת תלונה למפקד היחידה, לגורם הפרט המטפל בפיקוד, בזרוע או בחיל או ליוה"ל. תלונה בעל פה תירשם על ידי הגורם שבפניו הוגשה, והמתלוננת תחתום על הרישום כדי לאשר את תוכנו. פנייה לרמ"ד פרט במפקדת יועצת הרמטכ"ל לענייני נשים תירשם ותועבר לטיפול רע"ן רמ"ג הפרט בפיקוד, בזרוע או בחיל.

החיילת יכולה לבחור בכמה הליכים במקביל או בהליך אחד בלבד. חיילת המשרתת במסגרת אזרחית (שירות מוכר לפי סעיף 26 א לחוק) תגיש תלונה בהתאם לתקנון של המסגרת האזרחית שבה היא משרתת, אלא אם הוטרה במסגרת צבאית או על ידי גורם צבאי. חיילת שהוטרה מינית והביעה רצונה לעבור מהיחידה, או אם הגורם המטפל סבר שיש בכך צורך, תופנה ע"י הגורם המטפל לגורם רלוונטי, לשם קבלת המלצה בדבר המשך שיבוץ, תוך יידוע גורם הפרט, אשר יודא יישומה.

עובדת סוציאלית צבאית: משרדה של העובדת הסוציאלית שומר על "דלת פתוחה" לכל חייל וחיילת. ניתן לפנות ישירות לעובדת הסוציאלית ללא צורך בהפניה מהמפקד הישיר. משרדי עובדות סוציאליות ממוקמים במחנה נתן בבאר שבע, בית החולים 10 בחיפה, במרפ"א ובמחנה צריפין. בין הנושאים המטופלים:

- הטרדה מינית או אונס, גם אם קרו בזמן חופשה.
- אמצעי מניעה והיריון.
- אלימות במשפחה.

ראי גם:

פורום נשים נכות צה"ל (עמוד 101)

אירגון אלמנות ויתומי צה"ל (עמוד 102)

העמותה לתמיכה נפשית לחברות חללי צה"ל (עמוד 102)

הרשות לעסקים קטנים ובינוניים בישראל

המרד 29 תל אביב 68125

טלפון: 03-7968100

www.asakim.org.il

העסקים הקטנים והבינוניים נחשבים, על פי התפיסה המקובלת במדינות מפותחות ומתפתחות, כגורם מרכזי בצמיחת המשק וביצירת מקומות תעסוקה. ממשלת ישראל רואה בעסקים אלה את אחד המכשירים להגשמת יעדיה הכלכליים-שלו חשיבות מרכזית במשק ובחברה הישראלים. יתרונותיהם העיקריים של העסקים הקטנים והבינוניים הם חדשנות, גמישות, הקמה מהירה בעלות נמוכה ופיזור הסיכון. עסקים בסדר גודל זה עשויים לספק פתרון לתעסוקה בפריפריות ובקרב אוכלוסיות ייחודיות כמו נשים, מיעוטים, חיילים משוחררים ועולים חדשים. יחד עם זאת, עסקים אלו סובלים מקיומם של חסמים בשטח המימון, הניהול והנגישות למידע, וכן מבעיות של בירוקרטיה, המקשות עליהם את ההתמודדות בשוק החופשי ופוגעות בהתפתחותם ובמיצוי הפוטנציאל הטמון בהם.

מרכז השלטון המקומי

רח' הארבעה 19 (ת"ד 20040) תל אביב 64734
טלפון : 03-6844236, פקס: 03-6844230
www.iula.org.il

ייצוג הולם לנשים בשלטון המקומי: חוק שירות המדינה (מינויים) המחייב העדפה מתקנת הוחל גם על רשויות מקומיות. כמו כן תוקנה פקודת העיריות והיא מחייבת כיום בייצוג הולם לנשים בקרב נציגי העירייה בנוף המנהל של תאגיד עירוני, שאינם חברי מועצת העירייה. הנחיה דומה חלה גם על מינוי דירקטורים מטעם מועצת העירייה ובדירקטוריון של חברה עירונית מיוחדת.

ראי גם:

ייצוג הולם לנשים בשירות המדינה (עמוד 18)

ייצוג הולם לנשים בחברות ממשלתיות וציבוריות (עמוד 19)

יועצות למעמד האישה ברשויות המקומיות

במרכז השלטון המקומי פועלת, בין יתר המחלקות, גם **היחידה לקידום מעמד האישה**, המתמקדת בשתי אוכלוסיות מובחנות:

1. יועצות למעמד האישה, המהוות את הזרוע הביצועית העיקרית והמקצועית ברשויות
2. נבחרות ציבור (חברות מועצה, סגניות ומ"מ ראשי יישובים) המהוות חולייה חשובה ביצירת מדיניות תומכת נשים ברשויות והמסייעת ליועצות במילוי תפקידן

יועצות למעמד האישה: בעקבות חוק הרשויות המקומיות (יועצת לעינייני נשים), התש"ס-2000, מונו עד אמצע 2007 כ-216 יועצות מתוך 253 רשויות מקומיות. החוק מחייב כל ראש עיר/מועצה, למנות לצידו יועצת לקידום מעמד האישה, מקרב עובדות הרשות המקומית, באחת מארבע הדרגות הבכירות בדירוג שאליו היא שייכת. יצירת תפקיד זה, בשדה המוניציפאלי הכיר למעשה בצורך ליחס ייחודי מותאם מגדר. בין תפקידיה של היועצת: לפעול להתוויית מדיניות לקידום מעמד האישה בתחום הרשות, לבצעה ולקדם הקצאת משאבים לשם כך.

לצד חשיבות החוק, הפעלתו חשפה מספר ליקויים בסיסיים שהעיקריים שבהם נובעים מהיות תפקיד היועצת בנוסף לתפקיד אחר אותו היא ממלאה, והעדר תקצוב לפעילות במסגרת התפקיד.

נבחרות ציבור: אחד הנושאים המרכזיים המלווים את שינוי מעמד האישה הוא נושא הייצוג הנשי במוקדי קבלת החלטות. כראש עיר או מועצה מכהנות 5 נשים בלבד מתוך 253 הרשויות. בבחירות המוניציפליות האחרונות נבחרו 342 נשים בלבד למועצות, כשעדיין יש רשויות שאין בהן ולו נבחרת אחת ובודאי שאין פרופורציה סבירה בין מספר התושבות ביישוב לבין ייצוגן בפועל, גם במקומות שבהם יש נשים מכהנות. היחידה לקידום מעמד האישה בשלטון המקומי פועלת בשיתוף פעולה עם מספר גורמים שהעיקריים שבהם:

- א. רשות לקידום מעמד האישה במשרד ראש הממשלה
- ב. מחלקת ההדרכה של השלטון המקומי
- ג. הוועדה לקידום מעמד האישה בכנסת

היחידה פועלת במספר תחומים: הגברת ייצוג נשים; הובלת נושאי שינוי מודעות; מיצוב תפקיד היועצת ברשויות, ובניית תשתיות וכלים. במסגרת זו הוקמה ועדה לקידום מעמד האישה בשלטון המקומי, שבראשה עומד ראש עיריית פתח תקווה, מר יצחק אוחיון, והיא מורכבת מנציגות של יועצות למעמד האישה ומנבחרות ציבור. תפקידה לקדם ולסייע בהטמעת נושאים הקשורים לשינוי במעמדן של נשים ברשויות המקומיות. הוועדה מעלה סוגיות ומקדמת החלטות, המהוות כלי בעבודה השוטפת של יועצות ונבחרות. היחידה פועלת להשקת אתר אינטרנט, כחלק מאתר השלטון המקומי. האתר יתפקד כמרכז מידע והעשרה ליועצות ולנבחרות, וישמש להפריה הדדית, לעדכונים ולפרסום פרויקטים. כן שותפה היחידה בבניית מערך הדרכה, הכשרה והשתלמויות ליועצות ולנבחרות.